itellr̃ se extendere ad oẽꝫ mortalẽ culpã. Qꝺ
aũt illoꝝ ueriꝰ sit dubiũ ẽ nec ẽ ibi magna uis
facienda. qꝛ modica ẽ utilitas ⁊ nulla sciendi
necessitas. ¶ Itẽ q̃ritur de hoc qꝺ dicit. Si
hõ iuste in carne vixerit nõ ꝯtinue merer̃ eã
mortẽ nõ ꝑpeti quã traxit a ꝓpagatõe pec-
cati. Hoc.n.uidetur icõueniẽter dictũ.si.n.
nulla pena debetur hoi nisi merito culpe. et
hõ in carne adeo põt iuste uiuere ut sit dignꝰ
statĩ euolare.uidetur ꝙ in eo nõ si meritum
alicꝰ pene nec mortis nec alteriꝰ. ¶ Item si
mors debetur cuilꝫ iusto ꝑ pccõ.uidtur ergo
ꝙ nulla grã fuerit i martyribꝰ q̃ mortui sunt
ꝑ xp̃o sicut nec in latronibꝰ q̃ suspendunr̃ ꝑ
latrocinio. ¶ Iux̃ hoc q̃ritur si mors debet̃
hoi ꝑ originali pccõ. ⁊ cũ unicũ ẽ in hoie ori
ginale pccm̃ q̃ iustitia fuit i lazaro q̃ bis mor
tuus ẽ. ¶ R̷.vꝺ ꝙ nulla vnq̃ꝫ iusticia absol
uit hoieꝫ a debito mortis ꝑ eo ꝙ ois iusticia
q̃ est i nobis respicit uoluntatẽ ⁊ ẽ ꝑsonalis.
mors vͦ ẽ pena naturalis. ⁊ iõ ꝑ nullã iusti-
ciã dignꝰ ẽ hõ a morte absolui.nec vs sua be
nignitate aliquẽ a morte liberauit.tũ ꝓpt̃ illꝰ
sñie firmitatẽ q̃ dictũ ẽ gñ.iij. Puluis es ⁊ i
pul.⁊c.tũ etiã ut fides locũ hr̃e possit ¶ Ad
illud qꝺ q̃ritur de martyribus.vꝺ ꝙ illud qꝺ
vno mõ ẽ debitũ si ex charitate fiat põt fieri
gratũ. martyres aũt qꝛ mortẽ uolũtarie su-
stinuerũt quã effugere potuerũt. imo morti
ꝑ xp̃o se añ tp̃us obtulerunt. mors q̃ alias
eẽt pena fuit eis ualde meritoria.qꝛ vs eam
ualde reputat ꝑciosã ex hac duplici cã q̃ ta-
cta ẽ. ¶ Ad illꝺ de lazaro vꝺ ꝙ prima mors
fuit ad manifestandũ glĩaꝫ dei.⁊ illud suppli
ciũ recõpẽsatũ ẽ ꝑ ꝯñs bñficiũ.qꝛ hoc ip̃o ꝙ
suscitatꝰ ẽ fuit ei ãpliatũ ad spaciũ.⁊ melius
erat ei sic bis mori q̃ꝫ si sel̃ mortuꝰ fuissꝫ.iõ
cũ hoc alicui ꝑstat̃ ut suscitet̃ magis reputat
sibi ꝑstari bñficiũ q̃ꝫ inferri supplicium.

¶ Distinctio.xxxiiij.

Ost ꝑdcã ꝺ pccõ actuali ⁊c. Illa
totalis ps ꝭi li.i q̃ magr̃ agit de
lapsu hois diuisa fuit i tres par
tes ꝭ ꝙ triplr̃ ꝯtigit ꝯsiderare
corruptõꝫ peccati. Duabꝰ ꝑtibꝰ t̃miatis i q̃bꝰ
magr̃ egit de pccõ quo ꝑsona corrũpit natu
rã.⁊ iteꝝ de pccõ quo natura corrũpit ꝑsonã
utpote de originali. Seq̃tur hic tertia ps i q̃
agit̃ de pccõ i quo ꝑsona corrũpit se hoc est
de pccõ actuali.⁊ hoc durat usq̃ꝫ ad finẽ libri
Diuiditur aũt hec ps i duas. In prima deter
minat de pccõ siue de malo ꝭ id qꝺ ẽ. Scꝺo
vͦ qualr̃ a uolũtate hẽat malũ siue peccatũ
ꝯmitti.infra.vi.xxxviij. Post ꝑdcã de uolũ
tate ⁊c. Prima hꝫ duas. In prima determiat
ꝺ pccõ siue de malo ꝭ eiꝰ cãlitatẽ. Scꝺo vͦ ꝭ eiꝰ
q̃dditatẽ.infra.vi.xxxv. Post hoc uidẽdũ ẽ
q̃d sit pccm̃. Prima ps ꝯtinet pñtẽ vi.⁊ diui
ditur in duas. In prima agit magr̃ de malo
q̃ꝫtũ ad cãꝫ originalẽ. In ꝭa de malo q̃ꝫtũ ad
subiectũ siue cãꝫ efficientẽ.ibi Offẽsa origie
mali ⁊c. Prima hꝫ tres ptes. In prima apit
suã intẽtõꝫ in gñali. In ꝭa vͦ oñdit ꝙ malũ
ortũ hꝫ a cã bona. ibi Cã ⁊ origo ⁊c. In tcia
vͦ ꝙ ẽ a uolũtate libera.ibi Mala aũt volũ
tas ⁊c. Silr̃ ꝭa ps pricipalis hꝫ tres. In pria
oñdit ꝙ malũ ẽ i bono ꝯfirmãs hoc auctori
tate aug. Scꝺo vͦ elicit q̃dã correl̃m.s.ꝙ in
his ꝯ̃rijs fallit regula dialecticoꝝ.ibi Ideoq̃ꝫ
i his ꝯ̃rijs ⁊c. In tcia vͦ ⁊ vltia remouet q̃
dã dubiũ.ibi Ad hoc aũt qꝺ dictũ ẽ ⁊c. et sic
supposito ꝙ malũ sit duo manifestat magr̃
de malo.a quo sit ⁊ in quo.

Ad itelligẽtiã hꝰ ptis ꝭ duo q̃ magr̃
ꝺt̃miat i lit. icidit hic qõ ꝯ̃ duo pri
cipalr̃. ¶ Primo q̃ritur a quo sit
malũ tãq̃ꝫ ab originali pricipio. ¶ Scꝺo in
quo sit tãq̃ꝫ i subiecto. ¶ Circa primũ q̃rũ
tur tria. ¶ Primo q̃rit̃ vtꝝ malũ sit a bono
uel a malo. ¶ Scꝺo vtꝝ sit a bono ut effici
ente uel deficiẽte. ¶ Tertio utrũ sit ab intẽ
tione uel preter intẽtioneꝫ.

Circa primũ sic ꝓceditur ⁊ q̃rit̃ utꝝ
malũ sit a bono ut ab origine. ¶ Et
ꝙ sic uidet̃. primo auctoritate aug.
de li.ar. vbi sic ait. Malũ ẽ spreto icõmuta-
bili bono rebꝰ ꝯmutabilibꝰ adherere qꝺ faci-
mꝰ libero uolũtatis arbitrio. Si ergo libeꝝ ar.
ẽ bonũ cũ pccm̃ sit a libero ar. pccm̃ siue ma
lũ ẽ a bono. ¶ Itẽ hoc ip̃m uidetur exẽplo.
Esto ꝙ nihil eẽt nisi libera uolũtas ꝯstat ꝙ
ip̃a amarꝫ seip̃aꝫ ⁊ possꝫ se amare imodera
te ⁊ uitõse. sꝫ tal̃ amor ñ ẽ sine malicia. ergo
tũc pccm̃ fiet.⁊ nõ nisi a bono. ergo ⁊c. ¶ Itẽ
rõne. malũ ẽ uitupabile i se ⁊ uitupabile red
dit actorẽ. sꝫ nihil uitupandũ i sua actõe nisi
aliquo mõ possꝫ facer̃ boñ ł nisi hẽat natalẽ
appetitõꝫ ad hoc. oẽ ãt tale ẽ boñ. ergo nihil

pōt malū nisi bonū. ¶ Itē nullus dr̄ facere
malū nisi qr facit qḋ nō debꝫ. aut qr nō facit
qḋ dꝫ. ergo malū oī suo actiuo est indebitū
⁊ eius oppositū ꝯueniēs ⁊ debitū. sꝫ oē illud
cui malū indebitū ⁊ oppositū mali ꝯueniēs ē
bonū. ergo oē illḋ a quo fit malū necesse ē eē
bonū. ¶ Itē si malū ē ab aliquo aut illḋ ē bo
nū aut malū. si bonū hēo ꝓpositū. si malū aut
illud ē ab alio. aut a se ipo. si ab alio silr̄ erit
q̄rere de illo. ergo si nō ē abire in īfinitū sta
re ē in aliquo malo qḋ sit a se ipo. ¶ Sꝫ ꝯ
Oē qḋ ē a se ipo nullo alio indiget ut sit. et
oē tale ē sibi sufficiēs. ⁊ oē illud qḋ sibi suffi
ciens ē oīo hꝫ pfcōēꝫ ⁊ btitudinē ⁊ in se ⁊ a
se. ⁊ oē tale ē pfcē bonū. ergo īpossibile ē qꝫ
aliq̄d sit malū ⁊ nō sit ab alio. restat ergo cū
sit stare ⁊ nō abire in infinitū qꝫ malū ē a bo
no. ¶ Itē si malū ē ab aliquo aut illud a quo
ē malū culpe hꝫ usū rōis. aut nō. si nō hꝫ usū
rōis. ergo nullo mō pt̄ ꝯpari nec dꝫ. hoc. n.
pꝫ tā ꝑ legē naturalē q̄ꝫ ꝑ legē ciuilē ⁊ etiā diui
nā. hꝫ ergo usū rōis. sꝫ rō ⁊ eiꝰ usus magnū
bonū ē ⁊ nobile. necesse ē ergo malū a bono
eē si ab aliquo ē. ¶ ꝯ. Mat. vij. Nō pōt ar
bor bona fructꝰ malos facere nec arbor mala
fructꝰ bonos facere. ex hac auctoritate neces
sario arguitur qꝫ bonū nō pōt eē cā mali. er
go si malū ē ab aliquo necesse ē qꝫ sit a ma
lo. ¶ Itē expssiꝰ in glo. Nihil mediū q̄n cā
boni sit bona ⁊ mali mala. nō est ergo malū
a bono. ¶ Itē hoc ipꝫ uidetur p maximā di
alecticoꝝ q̄ ē. cuiꝰ cā bona ipꝫ bonū. si ergo
mali cā bona ipꝫ malū ē bonū. si ergo hoc ē
falsū manifestū pꝫ ⁊c. ¶ Itē hoc uidetur per
ꝓpōnē satis ꝓbabilē. ꝯrioꝝ ꝯrie sunt cāe. si
ergo cā boni ē bona ⁊ nullo mō malū cāt bo
nū. ergo uidetur qꝫ nullo mō bonū cāt malū.
nec qꝫ sit malū a bono. ¶ Itē hoc uidetur p
ꝓpōnē necessariā ⁊ ꝓbatā. q̄cq̄d. n. ē cā cāe
ē cā cāti. si ergo mali ē a bono cū oē bonū
cātur a sūmo bono ⁊ malū ē a sūmo malo.
ergo sūmū bonū facit malū. sꝫ nihil est pfcē
bonū qḋ facit malū. si ergo bonū est a sūmo
bono sūmū bonū n̄ ē sūmū. ⁊ hoc ē ipossibi
le. ergo ⁊c. ¶ Itē aut ē ponere primū malū.
aut nō. si nō. est abire in infinitū in malis. si
ergo hoc ē ipossibile. q̄a necesse est stare in
ordīe cāꝝ. necesse ē ergo ponere primū ma
lū. sꝫ primū bonū nō ē ab alio imo cā ē oīuꝫ

bonoꝝ eo ipo qꝫ primū. ergo uidet̄ pari rōe
si est ponere primū malū uidet̄ qꝫ illud n̄ sit
ab alio sꝫ cā oīuꝫ. restat ergo qꝫ malū nō sit
a bono. ¶ Rꝫ. Ad pdictoꝝ intelligētiā ē no
tandū qꝫ ꝯ hoc fuit ⁊ ē etiā heresis ipiissimi
manichei. errauit. n. in hoc qꝫ posuit qꝫ pri
ma cā mali ē malū nō bonū. vn̄ posuit cū bō
possit bn̄facere possit etiā peccar̄. qꝫ duplex
est in uno hoīe aīa quaꝝ una ē a deo bono ⁊
semꝑ cupit bona. altera vō a dō malo ⁊ sēp
cupit mala. ⁊ hinc ē qꝫ ī nobis est ꝯtinua pu
gna. ⁊ oīa mala q̄ facimꝰ oriūtur a malo prin
cipio sicut bona a bono. hanc heresiꝫ pessi
mā ualde efficaciter iprobat aug. in li. de du
abꝰ aiabꝰ. primo p ipaꝫ peccati culpā. ꝯo per
eiꝰ oppositū. s. pn̄iaꝫ. pccm̄. n. ut ibidē dicit ē
uolūtas retinēdi uel ꝯn̄di qḋ iusticia uetat et
vn̄ liberꝝ ē abstinere. voluntas est aī motꝰ co
gente nullo ad aliq̄d nō admittēdū uel adipi
scendū. has duas notificatōes manifestat. et
post ex ipis tāq̄ꝫ ex manifestis pdcm̄ errorē
ipe destruit imo oñdit quō error se ipm̄ de
struit dū ponit aiaꝫ malā nō posse bn̄facere.
⁊ tn̄ principiū peccati eē ꝑpriā originē ⁊ na
turā ponit qꝫ peccando nō peccet. et iō sub
iungit ibidē. Si q̄s has duas diffinitōes vo
luntatis atq̄ꝫ peccati veras esse ꝯcedit totā
manicheoꝝ heresiꝫ breuissimis ⁊ paucissimis
sed plane inuictissimis munusculis sine ꝯta
tiōe ꝯdēnat. postremo in fine libri iprobat p
oppositū peccati. s. ipaꝫ pn̄iam sic arguens.
Planū est qꝫ penitere de culpa bonū ⁊ iustū
est. planū etiā qꝫ est possibile hoī. nā ipi ma
nichei hoc suadēt. certū est etiā qꝫ eiꝰ est pe
nitere q̄ fecit malū. ergo idē ipꝫ qḋ fuit prin
cipiū mali pōt esse pricipiū boni. restat ergo
cū principiū boni sit bonū qꝫ si idē est princi
piū mali qḋ pōt esse principiū boni malū eē
a bono. hec est deductio aug. q̄uis nō sit se
ries vboꝝ. Propter has ergo deductōes et
consimiles que in obijciendo adducte sunt
reijcienda est procul heresis prefata. quia n̄
ē tm̄ ꝯtra fidē uerꝫ etiā ꝯ rectū iudiciū rōnis.
Dicēdū ē ergo sicut dicit fides sana ⁊ magr̄
i lit. scōꝝ auctoritatibꝰ manifestat. qꝫ malū a
bono hꝫ originē. ¶ Ad obiectoꝝ aūt manife
statōeꝫ intelligēdū ē qꝫ malū culpe de quo ē
hic ꝑmo qḋ q̄dē ꝯsistit ꝯ rōnalē creaturā tri
plr̄ pōt ꝯ ipaꝫ ꝯsistere ⁊ ꝯsiderari. aut q̄ꝫtū ad

extiorē effectū. aut q̄tū ad iteriorē. aut q̄tū
ad habitū. malū.n. siue pccm̄ dr̄ aliq̄n actus
exterior. aliq̄n habit⁹ interior. aliq̄n act⁹ in
terior. vn̄ act⁹ furādi ē malus. ⁊ uolūtas fu-
randi in actu ē mala. ⁊ habilitas siue hitualis
affectio ad furandum est mala. Sm̄ igitur q̄
malū dicit̄ op⁹ exteri⁹. sic nec ē pricipiū in ge
nere entis. nec i genere mali qm̄ act⁹ exteri-
or cātur ab actu iteriori. ⁊ malitia actus exte
rioris a malitia actus interioris. Sm̄ autē q̄
malum dicit̄ mal⁹ hitus. silr̄ nec est principiū
in gn̄e entis. nec i gn̄e mali. nā malus hitus
a malo actu casatur. q̄a eim mala facim⁹ ma
li sumus. Sm̄ autem q̄ malum dicitur malus
actus interior. sic potest esse principiū in ge
nere mali sed non i genere entis. in gn̄e ma-
li pōt esse pricipiuꝫ. sicut patet i prima deor
dinatione uolūtatis luciferi anteq̄ꝫ nulla ma-
litia p̄cesserat. nec tn̄ pōt esse in genere ētis
pricipium. actus ei oīs a potētia ꝓcedit. ⁊ ita
est posterrior tāq̄ꝫ affect⁹ posterior ē causa.
et qm̄ potētia illa bona ē ⁊ de genere bonoꝝ
patet q̄ malū origineꝫ habꝫ a bono. ⁊ ꝯcedē
de sunt rōes hoc ostēdentes. ¶ Ad illud ue
ro q̄ obiicit̄ de auctoritate domini i Math.
⁊ de. glo. dicendum. q̄ tā textus q̄ꝫ glosa in
telligitur de malo Sm̄ q̄ consideratur contra
actum exteriorē ⁊ hoc q̄dā maifestū ē p ipꝫ
textū ꝯsequētē ¶ Ad illud uero q̄ obiicitur
de maxima illa cuius causa bona ⁊c. dicendū
q̄ illa maxima uniuersalissima ē p se siue p
se. scilicet si causat i q̄tū bona. ⁊ ē lr̄a Sm̄ q̄
causat. hoc n̄ ē ueꝝ i ꝓposito. q̄ꝛ si ꝯcedat q̄
bonū sit pricipiū mali. n̄ tn̄ ꝯcedit̄ q̄ sit prin
cipiū mali p q̄ bonū. quomō aūt debeat ipꝫ
dici origo siue principium. patebit isequenti
problemate. ¶ Ad illud qd̄ obiicit̄ q̄ ꝯ̄trioꝝ
ꝯtrarie sūt cause. dō q̄ illa ꝓpō hꝫ ueritatē p
q̄ itelligit̄ d̄ ꝯ̄triis quoꝝ utrūq̄ꝫ ē aliq̄ natura
⁊ i causis agētib⁹ naturalr̄. ⁊ que sūt ad unuꝫ
effc̄m d̄terminate. alr̄ maifestū ē eē flm̄. nā idē
d̄s. etiā p mācheos facit calidū ⁊ frigidū. ⁊ ea
dem rōnal̄ pō p phm̄ ē causa oppositoruꝫ. ⁊
idō n̄ hꝫ locū i mal̄. q̄ꝛ malū n̄ dicit naturā
aliq̄ꝫ Sm̄ q̄ malū. ⁊ q̄ꝛ ē a uolūtate Sm̄ q̄ li-
bera q̄ n̄ ē d̄terminata ad alteꝝ ꝯ̄trioꝝ. ¶ Ad
illō q̄ obiicit̄ q̄ q̄cq̄d est cā cause ⁊c. dō q̄ ꝯ̄
illā ꝓpōꝫ peccat locus sophisticus Sm̄ accn̄s.
sic ⁊ ꝯ̄ illā q̄ dicit̄. q̄n alteꝝ de altero p̄dicat̄
de quocūq̄ꝫ p̄dicat̄ subiectū ⁊ p̄dicatū. utraq̄ꝫ
.n. ꝓpō hꝫ itelligi d̄ p̄dicato ⁊ d̄ effectu q̄ ita
ꝯuenit uni q̄ nō ē extneū alteri. nō aūt sic ē i
ꝓposito. nā ⁊ si bonū ē cā mali hoc nō ē p illō
qd̄ hꝫ a sūmo bono sꝫ rōe d̄fectibilitatis quā
hꝫ de nihilo. ¶ Ad illud qd̄ ultio q̄ritur utrū
sit ponere primū malū. pꝫ rn̄sio. dico. n. q̄ n̄
ē ponere malū an̄ qd̄ nō ē aliud malū. sꝫ ex
hoc n̄ seq̄tur q̄ sit primū ens imo ē ꝯn̄s. ibi
arguitur. n. cū suplatiuo qd̄ hꝫ in se ui distin
ctōis ab eo qd̄ ē in min⁹ ad illud quod ē i pl⁹
vn̄ sicut nō seq̄tur. ē prim⁹ hō. ergo ē primū
ens. sic nec in ꝓposito. nō sic aūt ē de bono.
q̄ꝛ bonū ⁊ ens ꝯuertūtur. q̄ꝛ ergo ē ponere
primū malū in gn̄e mali. iō nō ē ꝓcedere in
īfinitū. q̄ꝛ v̄o nō ē primū i gn̄e entis. iō n̄ hꝫ
eē a se sꝫ aliundē. ⁊ ita a bono.

Secūdo q̄ritur utꝝ malū sit a bona
cā utpote a uoluntate vt efficiente
uel deficiente. ¶ Et q̄ sic uidetur.
Primo p aug. i ench. ubi ait sic. Nemo q̄rat
cāꝫ male uoluntatis. nō. n. hꝫ cāꝫ efficientē sꝫ
deficiētē. ¶ Itē hoc uidetur p illud quod dr̄
a dio. de di. no. Malū ē p̄ter naturā ⁊ cām.
sꝫ ꝯstat q̄ nō uult dicere q̄ malū non sit ab
aliquo. vult ergo dicere q̄ nō ē ab alio tāq̄ꝫ
a p̄e cānte ⁊ efficiente. ergo si aliquo mō est
restat q̄ sit a deficiēte. ¶ Iteꝫ rōne uidetur
Sicut se hꝫ effect⁹ ad actū efficientē ita defcs
ad ipm deficere. sꝫ uer⁹ effect⁹ nō pōt educi i
eē nisi a cā ut efficiente. ergo nec defect⁹ nisi
a deficiente. sꝫ malū ē defect⁹ ꝯ̄ naturā sicut
dicit aug. ergo ⁊c. ¶ Itē oē pc̄m̄ ē a cā pc̄ā
ergo oē deficiens a cā deficiēte. sꝫ malū op⁹
dr̄ malū ꝓpter defectū alic⁹ circūstātie debite
ergo malū ē a cā deficiente. ¶ Itē facere et
deficere opponuntur. ergo sicut ꝯstruere ē fa
cere ita destruere ē deficere. sꝫ in malū exire
ē aliquod bonū corrūpe. q̄ꝛ nō dr̄ maluꝫ nisi
quod nocet uel adimit aliq̄d de bono. ergo i
malū exire ē deficere ¶ Itē oīs efficiētia ē a
primo ⁊ a sūmo efficiēte. sꝫ malū nullo mō ē
a deo. ergo nullo mō ꝓcedit ab aliquo princi
pio efficiuo. ¶ ꝯ̄. Dio. de di. no. Aia ē cā ma
li sicut ignis calefieri. sꝫ ignis ē cā calefieri p
modū efficiētis. ergo ⁊c. ¶ Itē oē illud quod
pri⁹ pōt eē q̄ꝫ sit hꝫ cāꝫ efficiētē. sꝫ malū pri⁹
pōt eē q̄ꝫ sit. ergo ⁊c. maior ⁊ minor mani-
feste sunt. ¶ Item respectu illi⁹ res magis

iudicatur cā efficiēs cuius ē magis sufficiēs,
sꝫ uolūtas nr̄a magis sufficit ad malū q̄ȝ ad
bonū. ergo magis vȝ dici cā efficiēs mali q̄ȝ
boni. si ergo bonū ē̄t a uoluntate ut efficien
te. malū ↄsilr̄ erit. ¶ Jtē si uolūtas ē cā mali
ꝑ q̄ deficiēs. aut defect⁹ ille ē pena. aut culpa
Si pena. ergo pena añ culpā. Si culpa. loq̄-
mur ergo de prima culpa. aut ergo ē a uolū-
tate ꝑ q̄ deficiens. aut nō. si sic. ergo añ pri
mā culpā ē culpa. ergo si primū malū nō ē a
uolūtate ut deficiente. uidetur q̄ nullū malū
¶ Jtē si primū malū ē a uoluntate ut defici
ente. aut ergo defectu naturali. aut p̄ternatu
rali. si ↄ̄fectu naturali. ergo naturalr̄ ꝛ semp
ē principiū mali cū semp hēat hunc defectū i
se. Si defectu p̄ternaturali aut ē ↄ̄ct⁹. aut in-
flict⁹. aut uoluntarie acq̄sit⁹. nullo istoꝝ moꝝ
pōt poni in uoluntate luciferi ꝛ hoīs primi.
ergo ꝛc. ¶ Jtē si malū ē a uoluntate deficiē
te. aut inq̄tū deficit a sūmo bono. aut iq̄tū
deficit a bono qđ vȝ hr̄e. si inquantū deficit
a sūmo bono. ergo cū talis defect⁹ ē in oī cre
atura in cā repiretur pccm̄. Si inq̄tū deficit
a bono qđ vȝ hr̄e. sꝫ nullus a tali bono defic̄
nisi priuet̄ merito alic⁹ culpe. ergo nullo mō
prima culpa a uoluntate deficiente eē pōt.
¶ Est ergo qō q̄ ē rō siue dispō ↄ̄ uolūtatē
rōne c⁹ sit cā p̄xia ꝛ imediata ipi⁹ mali. nō. n.
uidetur esse cā q̄ȝ est ens. nā hoc ↄueniet oī
enti. nec q̄ȝ de nihilo. q̄ȝ hoc ↄuenit tā uolun
tati bone q̄ȝ male. nec etiā q̄ȝ uolens p eāđ
rōeȝ. nec q̄ȝ uolens malū. q̄m̄ uelle malū ē pri
mū pccm̄. ꝛ uelle malū ē primū malū. si ergo
illud nō ē rō sui uel cā uoluntas non dicetur
cā mali q̄ȝ uolens malū. ¶ Rꝫ. vđ q̄ absq̄ȝ
dubio malū siue pccm̄ ē a uoluntate ut defici
ente. sicut exp̄sse dicit aug. ꝛ ↄcordat dio⁹.
¶ Ad c⁹ intelligentiā notandū ē cū aliq̄s effcūs
dr̄ eē a cā aliq̄ sub dispōne uel ↄditōe supad
dita hoc pōt intelligi triplr̄. aut ita q̄ illa dis
positio dicit aliq̄d p̄ambulū ad illū effectum
aut q̄ȝ dicit aliq̄d ānexū. aut q̄ȝ dicit illū eūđ
effectū ut iformans ꝛ denoīans suū principiū
effectiuū. Primo mō lumen dr̄ eē a sole lu-
cente. lucere. n. ē act⁹ p̄ambulus ad illuiare.
Secūdo mō dr̄ lumē eē a sole calefaciente.
calor. n. comitatur lumē. Tertio mō dr̄ lum̄
eē a sole illuiante. cū. n. dico solē illuiare ꝛ lu
men eē a sole idē influxus dr̄. aliter tñ ꝛ alr̄

iportat⁹ ꝑ diuersā ↄpatōeȝ. Per hunc modū
intelligendū est in p̄posito q̄ cū dr̄ q̄ malū
est a uoluntate deficiente hoc potest intelligi
triplr̄. ¶ Propter qđ notādū q̄ triplex defect⁹ re
peritur ↄ̄ uoluntatē. Un⁹ quidē naturalis. ali
us culpabilis. ꝛ tertius penalis. Naturalē de
fectū uoco ipaȝ defectibilitatē q̄ inest uolun
tati hoc ipso q̄ ē ex nihilo. Defectū culpali-
lē uoco ipm̄ pccm̄. vefectū penalē illud dānū
siue nocumētū siue lesionē q̄ ↄseq̄tur ad illđ
De quolȝ hoꝝ defectuū p̄dict⁹ sermo v̄itatē
hȝ. nā malū culpe ē a uolūtate deficiente de-
fectu naturali. q̄ ita ille defect⁹ p̄ambul⁹ ē ad
culpā. nūq̄ȝ. n. uolūtas posset in uolēdo bonū
ↄ̄ficere nisi uanitatē ꝛ ↄ̄fectibilitatē i se hr̄et.
Similr̄ malū est a uolūtate deficiēte defectu
penali ita q̄ ille defect⁹ ē culpe ānexus. nūq̄ȝ
. n. est dedecus peccati sine dedecore iusticie
vñ est etiā q̄ malū culpe est a uoluntate de
ficiente defectu culpabili. nō tñ alia culpa. sꝫ
eadē diuersimode ↄpata. eadē. n. est culpa q̄
deformatur uoluntas ꝛ eius interior actio.
vnde sic ↄceditur malū eē a uoluntate defici
ente sicut act⁹ a subā agente. cū ergo triplex
sit defect⁹ ↄ̄ uoluntatē rōe c⁹ malū dici pōt a
uoluntate deficiente. quoꝝ un⁹. s. naturalr̄ p̄
ambulus ad defectū culpe. alter v̄o. i. penalis
est ↄñs ꝛ ānex⁹. vefectus penalis insepabilr̄
ↄseq̄tur defectū culpabilē. ipossibile. n. ē esse
dedec⁹ peccati sicut dicit aug. sine dedecore
vindicte. defect⁹ aūt culpabilis nō seq̄tur ne-
cessario nec insepabilr̄ ad defectū naturaleȝ.
vñ nō necessario seq̄tur si alicui sit defectus
naturalis q̄ ibi sit culpa. voluntas. n. nō ipo
peccat quia ex nihilo sꝫ hoc ipso q̄ ē ex ni-
hilo pōt deficere. hoc ipo q̄ uoluntas potēs
ē seruare rectitudinē iusticie. hoc ipo q̄ vo
luntas est ex nihilo potens est. q̄tū est de se
illā deserere. et ita defec⁹ ille ↄ̄ uoluntatē red
dit eā ad peccandū possibilē. ¶ Si aūt tu q̄-
ras quid faciat ipam uoluntatē exire in pec-
catū. ꝛ que sit dispositio ipius imediata re-
spectu culpe. vđ q̄ nulla supadditur disposi
tio sꝫ ipa uoluntas que est dñā sui act⁹ ꝛ libe
re potest se ipam ↄuertere ad illud ad quod
vult ꝛ sicut uult. ꝛ si indebite se ↄuertat tunc
peccat nulla superinducta noua dispositione
a parte uoluntatis que sit preambula ad
ipsam culpam. vnde sicut ille qui stat rectus

d

possez statim si ueller sine noua: disposicio-
ne adueniente dimittere se cadere. sic uolun
tas q̄ recta ꝯsistēs ⁊ in ordine ad ultimū finē
pōt in illū exire. ⁊ exit⁹ ille pecc̄m ē. Ex dictis
ergo pꝫ q̄lr̄ malū ē a uoluntate deficiente. et
ex his manifesta ē rn̄sio ad oīa q̄ obiecta sūt
in ꝯ̄riū ¶ Ad illud qđ primo obr̄ ꝙ aīa ē cā
mali sicut ignis calefieri. ꝺꝺ ꝙ nō ē sīlitudo
q̄ꝫtū ad modū cāndi spālē sꝫ gn̄alē. in gn̄ali
mō cāndi ē ꝯueniētia. qꝛ utrūqꝫ se hꝫ in rōne
cause efficiētis. sꝫ in spāli ē dr̄ia. qꝛ ignis ē cā
ꝑ modū nature ⁊ necessitatis. aīa ṽo ꝑ moꝺ
libertatis. ille ꝑ modū pōnis ⁊ ṽe efficientis
illa ꝑ modū priuatōis ⁊ deficiētis. ¶ Ad illō
qđ obr̄ ꝙ nullū pōt prius eē q̄ꝫ sit ⁊c̄. ꝺꝺ ꝙ
malū eo mō quo hꝫ eē eo mō habꝫ ⁊ fieri. ⁊
qm̄ malū priuatio ē ⁊ defectus sicut patebit
ifra. hic est ꝙ sicut malū eē nō ē aliq̄d ṽe eē
sic nec malū effici ē ab aliquo fieri ṽe ut effi-
ciente sꝫ ut deficiente. ¶ Ad illud qđ obr̄ ꝙ
oīa magis pōt in malū. ꝺꝺ ꝙ sufficientia i de
ficiēdo nō ē sufficiētia simplr̄ sꝫ ꝭ q̄d. sufficiē
tia aūt ꝭ q̄d ē simplr̄ insufficientia. ⁊ iō ex ta
li sufficiētia iferre uerā efficaciā ē ꝑalogism⁹
ꝭ q̄d ⁊ simplr̄. primo. n. de sufficiētia intellr̄
ꝓpō simplr̄ sicut pꝫ inspicienti. ¶ Ad illud
qđ q̄ritur utꝝ ille defect⁹ sit culpa uel pena ⁊
utꝝ sit naturalis uel p̄ter naturalꝫ ⁊ iteꝝ re-
spectu c⁹ ⁊ iā pꝫ rn̄sio. oib⁹. n. his modis vt
dictū est pōt accipi. put aūt accipitur ꝓ defcū
naturali q̄ iest creature ex hoc ꝙ de nihilo n̄
uocatur defect⁹ ibi ꝯditio tanq̄ꝫ cā ꝓxia ⁊ ime
diata ipi⁹ peccati put pri⁹ dictū ē. put aūt ac
cipitur ꝓ culpa nō uocatur ꝙ an̄cedat ꝭ qđ
uolūtatē denoiat. nunq̄ꝫ. n. ē deformis act⁹ a
uolūtate q̄n uolūtas deformetur put accipit̄
ꝓ pena nō notatur p̄cedere sꝫ ꝯcomitari. et
ꝑ hoc patēt illa tria. patēt ⁊ alia q̄ q̄rūt ꝯn̄t.

Ertio q̄ritur utruꝫ malū sit a bono ꝭ intentōeꝫ uel p̄ter. ¶ Et ꝙ p̄ter intentōeꝫ uidet̄. primo ꝑ Dio. i q̄rto de di. no. Malū ē p̄ter intētōeꝫ naturā ⁊ cāꝫ Si p̄ter intentōeꝫ hēo ꝓpositū. ¶ Itē dio⁹. Nemo oꝑatur ad malū aspiciens. sꝫ q̄ oꝑat̄ aliq̄d ꝑ intentōꝫ ad illud aspicit qđ intendit. nā itentio est q̄dā mentis ituit⁹. si ergo nul lus oꝑans ad malū aspicit. uidetur ꝙ nullus malū intēdit. ¶ Itē malū dicit deordinatōeꝫ ad finē. sꝫ intētio dicit uolūtatē ad finē dire-
ctū. ergo malū nō cadit sub intentōe. ergo ⁊c̄.
¶ Itē oē malū qđ ē in natura ē p̄ter intētōꝫ
nature. ergo pari rōe oē malū qđ ē i morib⁹
ē p̄ter intentōꝫ uolūtatis rōalis. ¶ Itē bonū
⁊ finis idē. sꝫ intentio est respectu finis. ergo
respectu boni. ergo nō uidetur ꝙ sit respcū
mali. ergo nullo mō malū ab oꝑante ꝑ uolū
tatē intēditur. redit ergo idē qđ pri⁹. ¶ Sꝫ
ꝯ̄. Uolūtas rōalis est agens ꝑ intentōeꝫ ⁊ de
liberatōeꝫ. ergo si oē malū culpe actualis est
uolūtariū. oē est ꝑ intentōeꝫ factū. ¶ Itē nul
lus peccat nisi hn̄s usū rōis. ⁊ ois talis oꝑās
ꝑ intentōeꝫ est. ergo pecc̄m hꝫ esse ꝑ intētōeꝫ
¶ Itē qđ fit ab agēte uoluntarie p̄ter inten
tionē fit a casu ⁊ fortuna. ergo nō est ab agē
te p̄ter intentōeꝫ ¶ Itē nullus iudicat̄ malus
a fcō sꝫ ab itētōe. hec. n. ē q̄ nom̄ iponit oꝑi
sꝫ ab eo res ꝓprie ⁊ principalr̄ ꝓcedit a quo
recipit ꝯplementū ⁊ denoiatōeꝫ. ergo ⁊c̄. ¶
Itē q̄ peccāt ex malicia peccāt ex certa scīa
⁊ null⁹ agēs aliq̄d ex certa scīa ⁊ malicia agit
illud p̄ter intentōꝫ. ergo si ꝯtingit sic malū fa
cere vtpote cū peccatur peccō in spūm scūm.
uidetur ⁊c̄. ¶ Rꝫ. ꝺꝺ ꝙ de malo ē loq̄ duplr̄
aut de eo qđ est malū. aut de malo sub rōne
mali. Cū ergo q̄ritur utꝝ fiat ꝑ intētiōeꝫ uel
p̄ter. ꝺꝺ ꝙ intentio si ꝯpetur ad illud qđ est
malū sic bn̄ ꝯtingit malū intendere ⁊ tanq̄ꝫ
finē ⁊ tāq̄ꝫ illud qđ ē ad finē. sicut aliq̄s finalr̄
intendit luxuriari uel uane gloriari. tanq̄ꝫ id
qđ est ad finē sicut faciens furtū intendit vt
inde possit uiuere uoluptuose. et itendit m̄tiri
ut possit falso laudari. Si ṽo intētio ꝯpetur
ad malū sub rōe mali pōt esse duplr̄. aut ita
ꝙ intendat hoc facere tanq̄ꝫ malū simplr̄ et
malū sibi. ⁊ hoc mō nullus intendit. qꝛ nihil
appetit̄ a uolūtate nisi sub rōne boni simplr̄
uel boni sibi. aut ita ꝙ intēdat hoc tanq̄ꝫ ma
lū simplr̄ uerūtn̄ ut bonū sibi. ⁊ sic malū pōt
fieri ꝑ intentōeꝫ ⁊ fit aliq̄n. licet nō ab oib⁹
sed a maliciosis q̄b⁹ ꝓpter corruptōem pa-
lati iterioris mala sapiunt ut bona. qm̄ ergo
illud qđ est malū cadit sub intentōe. ⁊ aliqua
sunt q̄ hn̄t maliciā ꝯiunctā inseꝑabilr̄. ⁊ qui
intendit aliquid per ꝯsequens iudicatur in-
tendere quod est illi unitum inseparabiliter.
hinc ē ꝙ malū iudicatur ⁊ punitur ut fcm̄ ꝑ
intētōeꝫ. Ex his pꝫ rn̄sio ad. q. ad quā nō ē
rn̄dēō simplr̄ sꝫ distinguēdo. pꝫ etiā rn̄sio ad

rõës ad utraq; ptë adductas. nã prime rõës
pcedũt de itẽtõe ⁊ de malo sub rõe mali. nã
intẽtio qcq̃d pricipalr̃ ↄsiderat iduit ip̃z rõe
boni ⁊ appetibilis. illa tñ rõ de siĺi in natura
nõ ualz. q: natura est agẽs determinatũ. vñ
semp intẽdit qď meli⁹ ẽ. opatur autẽ ꝑ leges
sibi iditas a deo. vñ si q̃d sit in malũ hoc ẽ p
ter intẽtõez. nõ sic aũt ẽ de uolũtate delibe-
ratiua. ipa. n. nõ semp desiderat qď meli⁹ ẽ.
¶ Ad rões ad oppositũ pz rñsio. loquũtur. n.
de malo ꝑ illud qď ẽ. ⁊ sic bñ intẽdit ab agẽ
te p uoluntatẽ. uextñ uel inq̃z ↄsideratur vt
bñs itẽtõez boni simplr̃ uel boni ut nũc siue
boni ipi faciẽti sicut ẽ in illis q̃ letãtur cũ ma
lefecerit. et sic pcedũt oẽs ille rõnes.

Onsequẽter de ꝯo principali. s. de
malo i ↄpatõe ad illud in quo ẽ. Et
circa hoc q̃rũtur tria. ¶ Primũ est
utꝝ ↄtingat repire malũ seq̃stratũ ab oĩ bo
no. ¶ Secundũ ẽ utꝝ malũ hẽat eẽ in bono
sibi opposito. ¶ Tertio q̃ritur utꝝ maluz
sit in eo in quo est tanq̃z aliquis habitus aut
pura priuatio.

Irca primũ sic pceditur ⁊ q̃rit̃ vtꝝ
malũ aliqď sit ab oĩ bono seq̃stratũ
et hoc ẽ q̃rere utꝝ malũ sit ita ali-
q̃d q nihil hẽat ď bono sz sit malũ ĩ sũmo.
¶ Et q sic uidet̃. In his q̃ p se dñr si simplr̃
ad simplr̃ ⁊ magis ad magis. ⁊ maxime ad
maxie p ↄsideratõez phi. sz hec ẽ uera p se
bono opponit̃ malũ. ergo magis bono ma-
gis malũ. ⁊ maxie bono maxie malũ. si er-
go ↄtingit repire sũme bonũ. ⁊ sũme malũ.
nã si unũ oppositoꝝ ponit̃ in natura. p ↄñs
ponitur ⁊ reliquũ. ¶ Itẽ magis ⁊ min⁹ dr̃ p
accessũ ad terminũ. ergo ubi ẽ repire magis
⁊ min⁹ ↄtingit repire sũmũ. sz in malo ↄtigit
repire magis ⁊ min⁹. ergo ⁊c. ¶ Itẽ aut est
stat⁹ in mal'. aut nõ. ↄstat q necesse ẽ statuz
ponere. nã ille ponit̃ in oĩ eo qď actu ẽ. sz sta
tus nõ ẽ citra sũmũ. ergo necesse est ponere
sũme malũ. sz hoc ẽ qď nihil hz de bono. er
go ⁊c. ¶ Itẽ oẽ p accñs reducit̃ ad p se. ergo
si ẽ ponere malũ p accñs. ⁊ ẽ ponere malũ p
se. sz p se illud inest alicui qď hz ortũ ex p-
prijs pricipijs illi⁹. si ergo aliq̃d ẽ malũ p se.
uidet̃ q ei⁹ pricipia sint mala. ⁊ si pricipia ei⁹
sũt mala. totũ ẽ malũ. ⁊ si totũ ẽ malũ nihil ẽ
ibi de bono. ergo a primo si ẽ ponere malũ
p accñs ẽ ponere aliq̃d qď sit simplr̃ ⁊ totalr̃
malũ. ↄstat aũt q primũ ẽ ponere. ergo ⁊ al
teꝝ. ¶ Itẽ oẽ dcm̃ p pticipatiõez reducibile
ẽ ad dictũ p eẽntiã. cũ ergo dr̃ aliq̃d malũ eẽ
aut dr̃ p pticipatõez aut p eẽntiã. si p eẽntiã
sz bonũ p eẽntiã ẽ sũme bonũ qď nihil hz ď
malo. ergo silr̃ erit aliquid ita malũ qď nihil
hẽbit de bono. Si dr̃ p pticipatõz. sz oẽ tale
reducit̃ ad dcm̃ p eẽntiã. ergo redit necessa-
rio q aliq̃d sit malũ eẽntialr̃. et ita idẽ quod
pri⁹. ¶ Itẽ in quolz gñe ẽ repire vñ primũ
quo mẽsurãtur oĩa q̃ sũt illi⁹ gñis. hoc pla-
nũ ẽ ⁊ pz p phũz q̃ hãc ppõit. x. prime phie
hoc ẽt pz inducẽdo. ergo i gñe maloꝝ ẽ repi
re aliqď unũ qď sit mẽsura oĩuz maloꝝ. sz il
lud nõ põt eẽ nisi sũmũ int̃ oĩa mala. ergo ⁊c.
¶ Cõtra. Si ẽ ponere sũme malũ qď nihil
hz de bono. ⁊ eẽ aliqď bonũ ẽ. tunc ẽ ponere
sũme malũ eẽ. ⁊ tñ nõ hr̃e eẽ. sz hec sũt duo
ipossibilia. ergo ⁊c. ¶ Itẽ oĩs potẽtia ut dic
phũs ẽ de gñe bonoꝝ. ergo si aliq̃d ẽ sũme
malũ illud nihil oĩo põt. sz sũmũ i oĩ gñe pl⁹
põt i oĩ gñe q̃z illud qď ẽ citra sũmũ. si ergo
illud qď ñ ẽ sũmũ maluz multa põt. ergo eo
ipso q sũmum multa põt ⁊ nihil põt. sz hec
duo sũt ipossibilia. ergo ⁊c. ¶ Itẽ scĩa oĩs ď
gñe bonoꝝ ẽ. ñ tm̃ scĩa boni sz etiã scĩa mali
scire. n. malũ bonũ ẽ. si ergo aliq̃d ẽ summe
malũ caret notitia boni ⁊ mali. ergo nec scit
facere malũ nec ledere. sz hoc ipo q malũ ẽ
scit ledere bonũ. ergo hoc ipo q sũme malũ
scit ⁊ nescit bona ⁊ mala. sz illa sũt impossi-
bilia. ergo ⁊c. ¶ Itẽ si aliq̃d ẽ sũme malũ ẽ
malũ p eẽntiã ⁊ necessario. sz si malũ ẽ p eẽn
tiã ⁊ naturã naturale ẽ ei facere malũ. sz unũ
quodq; dũ facit qď ẽ sibi naturale bñ facit. et
qď bñ facit ẽ bonuz. ergo si aliq̃d ẽ summe
maluz ipz ẽ bonuz. ⁊ duz male facit bñ facit.
sz hoc ẽ ipossibile. ergo ⁊c. ¶ Itẽ si aliq̃d ẽ
summuz maluz illud ẽ uilissimuz. q̃zto. n. ali
q̃d magis maluz ẽ tãto uili⁹ ẽ. ⁊ si uilissimuz
iter mala. ergo iter illa ẽ ifimuz. sz qď ẽ infi-
muz iter mala nõ ẽ summe malum. ergo qď
ẽ summe maluz nõ ẽ summe malũ. Si dicas
q nõ seq̃t̃ ẽ uilissimuz. ergo nõ ẽ sume ma-
luz. q: hoc est eẽ sũme maluz qď ifimuz ẽ re-
spectu bonoꝝ. obr̃. q: si aliq̃d sũme malum
ponit̃ ñ vz põi sup alia sz itra. ꝑ rectũ ordinẽ
ergo ñ ẽ ďo tñbraꝝ sz ꝑu⁹ qď ẽ ↄ errorẽ illuz.

Jtē si ē sūme malū. ergo illō erit ita oīpo
tēs i malo sicut sūme bonū in bono. ergo oē
malū subiacet eius potētie. s; cuiuscūqȝ boni
corruptio ē malū. ergo cuiuslibȝ boni corru
ptio subiacet potētie sūme mali. ergo sūme
malū pōt corrūpe oē bonū. Sȝ bonū qḋ pōt
corrūpi nō ē sūmū. ergo si est ponere sūme
malū nihil ē sūme bonū. ⁊ si nō ē sūme bonū
nihil ē bonū. ergo a primo si ē ponere sūme
malū nihil ē bonū. ꝙ si hoc ē oīo falsū ⁊ ipsū
pȝ ⁊c. ¶ R℞. dō ꝙ ponere malū aliqḋ eē qḋ
nihil hēat de bono nō solū ē pversitatis he-
retice s; etiā manifeste cecitatis ⁊ stultitie. si
cut. n. i opponēdo mōstratū ē ipa positio im
plicat in se opposita. iplicat. n. ꝙ illud. s. sū-
me malū sit ⁊ nō sit. ꝙ idē possit ⁊ nō possit
⁊ ꝙ idē sciat ⁊ nesciat. ⁊ dū iplicat i se oppo
sita destruit se ipaȝ. nā i ponēdo sūme malū
eē qḋ nihil de bono hēat ponit ꝙ illud nō sit
sūmū. ponit ꝙ n̄ sit malū. ponit etiā ꝙ nul-
lū bonū hēat oppositū. ⁊ hec oia i opponēdo
mōstrata sūt q manifeste ꝯuincūt errorē illū
eē fatuū ⁊ cecū ⁊ auctorē siue inuētorē suum
ondūt fuisse excecatū ⁊ ipiū. nūqȝ. n. in tantā
tenebrositatē decursus eēt ipius manicheus
nisi añ fuisset huus dei tenebraꝝ q excecauit
mētē ipius ut nō fulgeret in eo illuīatio vita
tis q sup oēs irradiat intellcm̄. et vsqȝ hodie
uiget hic error pessimꝰ q̄uis sit irrōnabilissi
mus. et hꝰ rō ē potissima ipa mr̄ cecitatis su
pbia q regnat in qbusdā laycis q̄tū ad ea q
sūt fidei ⁊ moꝝ. cū. n. sint idiote psumūt sa-
crā scripturā exponere q ē pfundissima oīuȝ
scripturaꝝ. cū iteꝝ hēant q̄dā honestatē ex
teriorē ꝯtēnūt uitā oīuȝ alioꝝ. et merito hꝰ
duplicis supbie excecātur ut incidāt i errorē
illū pessimū p quē adeo excecātur vt nesciāt
discernere qd bonū ⁊ qd malū dū multa gn̄a
bonoꝝ ponūt eē a deo malo quos ysaias p-
monstrat. v. c. Ue q dicitis malū bonū ⁊ bo-
nū malū ponentes lucē tenebras ⁊ tenebras
lucē. et ppt nimiā excecatōȝ in q sūt amisso
q̄si rōis usu nullā hn̄t in eis efficaciā argum-
ta ad psuadēdū. nec tormēta ad retrahēdū:
nec orōnuȝ suffragia ad releuādū nisi hoc fiat
ꝺ gr̄a spālissima. hāc pōnē hereticā imo stul
tissimā ⁊ blasphemā repudiādo dicamꝰ sicut
dicit fides catholica ⁊ ratio recta nihil eē ita
malū qn hēat aliqd de bono ¶ Ad intelligē

tiā aūt obiectoꝝ notandū ꝙ sūmū in aliquo
gn̄e duplr̄ pōt dici. Uno mō dr̄ sūmū quo ni
hil pōt eē maius. ⁊ hoc mō nō ꝯtingit repire
neqȝ ponere sūmū malū. nihil. n. ē adeo ma-
lū qn possȝ eē peiꝰ p eo ꝙ aliqd hȝ de bono
quo magis possȝ priuari et ita adhuc peius
eēt. et p tāto dicit Dio. ꝙ malū ē infinitū.
Alio mō dr̄ sūmū quo nihil ē maiꝰ ꝺ actū s;
ipȝ excedit inter oia alia. et sic ꝯtigit repire
sūmū i malo. nā lucifer q ē rex sup oēs filios
supbie pessimꝰ ē sup oēs. His uisis facile est
rn̄dere ad obiecta ¶ Ad illō ergo qḋ primo
obr̄ de oppōne mali. dō ꝙ ꝯsideratio intellr̄
ita ꝙ terminꝰ eodē mō accipiat cū dr̄ simplr̄
⁊ cū dr̄ cū excessu. nō sic aūt ē in pposito. nā
cū dr̄ ꝙ bonū opponitur malo accipit hic bo
nū p pticipatōȝ. cū vō itertur de sūmo bono
accipitur ibi bonū per eēntiā qḋ solū ē sūme
bonū. et illi nihil opponitur. ¶ Ad illud qḋ
obr̄ ꝙ magis ⁊ minꝰ accipit ꝺ maiorē accessū
ad terminū. dō ꝙ ueꝝ ē in his q dicūt pōnē
nō aūt ē ueꝝ in his q dicūt priuatōeȝ. imo ac
cipiūtur p recessū. vn̄ magis malū dr̄ qḋ ma
gis recedit a bono. ⁊ qȝ nunqȝ tm̄ recedit qn
adhuc possit magis. hic ē ꝙ nūqȝ ē ibi pone
re sūmū. ¶ Ad illud qḋ obr̄ de statu. dō ꝙ
statꝰ ē ꝺ actū s; nō oȝ ꝙ sit status ꝺ potētiā
vt nō possit eē ultra pgressus. nā ⁊ si i rebꝰ
creatis no ꝯtingat inuenire actu infinitū. ꝯti
git tn̄ repire infinitū in potētia sicut pȝ i nu-
mero p appōnē ⁊ in ꝯtinuo p diuisionē. sic ⁊
in pposito intelligēdū. et hoc infra manifesta
bitur cū agetur de corruptōe mali. ¶ Ad il-
lud qḋ obr̄ ꝙ p accn̄s reducitur ad p se. ⁊ si
milr̄ dcm̄ p pticipatōȝ ad dcm̄ p eēntiā. ⁊ silr̄
qḋ i quolȝ gn̄e ē repire unū primū ⁊c. dō ꝙ
hec hn̄t locū in his q dicunt pōnē ⁊ naturā q
pnt cāri ex principijs subiecti ⁊ q pnt eēntia
lir̄ dici. ⁊ ꝺ quā possūt alia mēsurari ꝺ eius p
ticipatōeȝ maiorē ⁊ minorē. malū aūt priua
tōeȝ dicit inq̄stū malū. et iō ille tres rōes nō
hn̄t hic locū. et hoc fuit qḋ decepit manicheū
vt dicit aug. qȝ nesciuit qd eēt malū. ⁊ qȝ uo
luit de malo disputare nesciēs qd hoc esset:
ideo se ⁊ multos pcipitauit in errorē. supbia
. n. sua fecit ipȝ ignorare modū addiscēdi. in
oi. n. inqsitōe priꝰ oȝ intellr̄e qd ē qḋ p nom
dr̄. et hoc tanqȝ p cognitōeȝ afferre secū ad
rei pprietates posterius cognoscendas.

SEcundo q̄ritur utrū malū siue malicia sit in bono sibi opposito. ¶ Et q̄ sic uidetur. Aug. in ench. Cū mala ⁊ bona nullus ambigat esse ꝯ̄ria non solū simul eē pn̄t sed mala oīo sine bonis eē nō pn̄t. hic exp̄sse habetur q̄ mala sunt in bonis sibi oppositis. ¶ Itē aug. In his ꝯ̄rijs q̄ bona ⁊ mala uocātur deficit regula dialecticoꝝ q̄ dicunt nulli rei simul inesse ꝯ̄ria. ſꝫ ꝯstat q̄ nō deficeret nisi mala essent in bonis sibi oppositis. ergo ⁊c. ¶ Itē malū dr̄ qd̄ corrūpit. ſꝫ nō corrūpit nisi id in quo ē. ⁊ ei bono opponitur qd̄ corrūpit. ergo uidetur q̄ malū sit ī bono sibi opposito. ¶ Itē fuitꝰ opponitur libertati. sed pccm̄ qd̄ facit hoīeꝫ fuū ꝓprie inest hoī ꝑ uoluntatē ⁊ liberi arbitrij libertatē. ergo uidetur q̄ malū substātificari hēat in bono sibi opposito. ¶ Contra. Dio. de di. no. Malū non ē exn̄s nec in exn̄tibꝰ. ſꝫ oē bonū ē de gn̄e exn̄tiū. ergo malū nō ē in bono. ergo nec in bono sibi opposito. ¶ Itē ꝟtꝰ ⁊ uitiū opponūtur. ⁊ tm̄ unū uni opponitur. si ergo uitiū nō ē ī uirtute. ergo nec in bono sibi opposito nec cum illo. ¶ Itē regula dialecticoꝝ ē ꝟa ⁊ necessaria. ergo nō fallit in aliqua materia. nā si falleret in una sola materia repudianda eēt tanq̄ꝫ falsa. si ergo ars dicit q̄ unū oppositū nō est in altero nec cū altero ꝯ̄ idē. ⁊ bonū malo opponitur. ergo malū nō ē ī bono sibi opposito. ¶ Itē si malū pōt eē in bono sibi opposito. ergo ab ipo nō expellitur. ⁊ si nō expellitur a suo opposito uidetur q̄ nō expellatur ab aliquo. ⁊ si a nullo expellitur semꝑ manet. ergo siq̄s semel est malus semꝑ ē malus. q̄ si hoc est falsum restat q̄ primū. ¶ R̷. Ad p̄dcōrū intelligētiā est notādū q̄ bonū in creatura dr̄ ꝑ ordīatōeꝫ ad sūmū. ꝟn̄ bonū dr̄ qd̄ ē ordinatū ī finē. ordinatio aūt tria respicit. aut ipꝫ ordinabile. aut ꝑ q̄ est ordinabile. aut illud ꝑ quod ordinatur. ⁊ ꝑ hoc triplex repitur ī nobis bonū. s. bonū qd̄ ē ordinabile. ⁊ hoc ē naturale. ⁊ bonū ꝑ qd̄ ordinatur. ⁊ hoc ē ꝟtꝰ vel grā. et bonū ꝑ qd̄ natura ordinabilis ē a grā. ⁊ hoc ē habilitas media. Intelligēdū ē ergo q̄ malū culpe ei bono qd̄ est ipa natura uel subā nō opponitur. q̄ꝛ ipaꝫ subāꝫ nō corrūpit ut dicit dio. nihil exn̄tiū corrūpit in eo qd̄ ē eēntia uel natura. Ei aūt bono qd̄ ē ꝟtꝰ ⁊ grā simplr̄ ⁊ directe opponitur. ꝟn̄ mutuo se expellunt ⁊ simul eē n̄ pn̄t. Ei aūt bono qd̄ ē habilitas media quodāmō opponitur. ⁊ quodāmō nō. nā illa habilitas media hꝫ ꝯpari ad naturā cꝰ ē ⁊ ad grāꝫ ad quā ē. ꝑ q̄ ꝯpatur ad naturā cꝰ est sic nō hꝫ oppositōꝫ ad malū. qm̄ habilitas illa ut erat talis nature idifferēs erat ad bonū ⁊ malū ⁊ sic ē subiectū mali. vt aūt ꝯpatur ad grām̄ seu ꝟtutē uel etiā ad finē ad quē ē sic hꝫ oppositōeꝫ ad malū. nā malū tollit ei rectā ordinatōꝫ ad illud ad qd̄ ē. ⁊ reddit minꝰ ⁊ minꝰ habilē. Qm̄ ergo malū culpe primo ⁊ principalr̄ ꝯ̄ habilitatē ꝯsistit. ⁊ habilitas potētie opponitur ipi malo cū malū reddat ipaꝫ potētiā inhabilē. hic ē qd̄ aug. dicit q̄ malū hꝫ eē ī bono sibi opposito. ⁊ q̄ in huiusmodi oppositis regl̄a dialecticoꝝ defic̄. hoc ē dicere q̄ ad talia opposita n̄ se extēdit. ꝟn̄ ex hoc nō seq̄tur q̄ regl̄a dialecticoꝝ falsificet. Sꝫ qm̄ mos ē phi positis ꝯsideratōibꝰ instātias subinferre nō q̄ falsificēt ipas ſꝫ q̄ intellectū rectificēt ⁊ manifestent. sic btūs aug. tanq̄ꝫ uir prudēs ingenio in hac instātia manifestat illā maximā dialecticoꝝ in his oppositis tenere q̄ opponūtur oppositōe formali sicut opponitur ꝟtꝰ ⁊ uitium grā ⁊ culpa. In alijs aūt oppositis q̄ nō opponunt̄ rōe eiꝰ qd̄ sunt ſꝫ rōe eiꝰ ad qd̄ sunt nō ē intelligēda illa regula. nā illa pn̄t simul stare sicut stat grā cū ꝯcupia. ⁊ iteꝝ vnū pōt eē ī altero sicut culpa in habilitate. Ex his q̄ dicta sunt manifesta ē rn̄sio ad. q̄. ꝓpositā. dico. n. q̄ malū substantificatur in bono. ⁊ nō solū in bono ſꝫ etiā in bono quodāmō sibi opposito sicut ondūt rōes q̄ ad primā ptē inducūtur. in bono aūt qd̄ directe ⁊ formalr̄ opponitur sibi substantificari nō hꝫ sicut due ultime rōnes q̄ ad scdāꝫ ptē inducūtur ondūt. ¶ Ad illud qd̄ obr̄ de ꝟbo dio. q̄ malū nō ē in exn̄tibꝰ ⁊c. dd̄ q̄ ipe loq̄tur ꝑ se. q̄. s. nō ē ī exn̄tibꝰ ꝑ q̄ existentia ſꝫ ꝑ q̄ deficientia cū sit principiū defectꝰ vt iā patebit meliꝰ. ¶ Ad illud qd̄ obr̄ tm̄ unū uni opponit̄ ⁊c. dd̄ q̄ illud intelligēdū ē ī uno gn̄e oppōnis ⁊ intelligēdū ꝑ idē ꝑ se loq̄ndo. habilitas aūt potētie n̄ opponitur ipi nisi rōne ꝟtutis. ꝟtꝰ. n. directe opponit̄ uitio. ⁊ q̄ꝛ naturalis habilitas quodāmō iclinat ad ꝟtutē hinc ē q̄ uitio opponitur quodāmō. ſꝫ nō oīo ut ꝟtus. Et sic pꝫ totum.

TErtio q̄rit̄ utꝝ malū sit ī bono tāq̄ꝫ aliq̄s habitꝰ an sit pura priuatio. ¶ Et

ꝙ nõ ſit ibi tanq̃ꝫ habitus ⁊ potentia aliqua
ſed ut pura priuatio uidetur. primo ꝑ illõ Jo.
.i. Sine ipo fcm̃ ẽ nihil. Glo. Nihil. i. pccm̃.
ergo peccatũ nihil ẽ. ¶ Jtẽ aug. Malũ nõ eſt
natura aliq̃ ſꝫ defectꝰ ꝯ naturã mali nomẽ ac-
cepit. ergo malũ nõ ẽ aliq̃ potẽtia ſꝫ defectꝰ ⁊
priuatio. ¶ Jtem Anſel. de ꝯceptu ṽgi. c. v.
Jniuſticia oĩo nihil ẽ ſicut cecitas. nõ. n. aliud
ẽ cecitas q̃ꝫ abſentia uiſus ubi dꝫ eẽ q̃ nõ ma
gis ẽ quid in oculo ubi dꝫ eẽ uiſus q̃ꝫ in ligno
ubi nõ dꝫ eẽ. ¶ Jtẽ hoc ipꝫ uidetur rõe. Bo-
nũ ⁊ ens ꝯuertuntur. ergo de quocũqꝫ p̃dicat
ens p̃dicatur ⁊ bonũ. ſi ergo pccm̃ uel malicia
eẽt ens malicia ħ ꝙ huiuſmõi hr̃et aliquid de
bonitate. ſi ergo nõ hꝫ aliq̃d de bonitate. non
hꝫ ergo aliq̃d de entitate. ¶ Jtẽ oẽ ens a ſũ
mo ente ꝑcedit. nec ẽ aliq̃ eẽntia q̃ nõ ſit i dĩ
potẽtia ut illã ꝑducat. ſꝫ dꝰ põt peccare nec fa
cere culpã. ergo peccatũ inq̃ꝫtũ huiuſmodi ñ
hꝫ aliq̃d de ente. ergo nihil ẽ ⁊ priuatio pura.
¶ Jtẽ oẽ qđ ẽ ens hꝫ aliquã formã. oẽ. n. qđ
hꝫ aliq̃ꝫ formã hꝫ pulchritudinẽ. ſꝫ pccm̃ ñ hꝫ
pulchritudinẽ cũ ſit deformitas aĩe. ergo nihil
hꝫ de entitate. ergo purã dicit priuatõeꝫ. ¶
Sꝫ ꝯ. Aug. Peccatũ ẽ dictũ uel factũ uel ꝯcu-
pitũ ꝯ legẽ dei. ſꝫ oẽ dictũ uel factũ ẽ aliq̃d. er
go peccatũ ſiue malũ ẽ aliq̃d. non ergo priua
tio pura. ¶ Jtẽ uirtꝰ ⁊ uitiũ ꝯ̃ria ſunt. ſed ꝯ̃ria
ſunt in eodẽ gñe. ⁊ q̃cũqꝫ ſub eodẽ gñe ſunt
utrũqꝫ eoꝝ ẽ aliq̃d ⁊ nõ priuatio pura. ergo ui
tiũ ẽ aliq̃d. ergo malũ ſiue peccatum nõ ẽ oĩo
nihil. ¶ Jtẽ ſiue accipiatur ꝯcrete ſiue abſtra
cte ueꝝ ẽ dicere ꝙ peccatũ i aliquo ẽ. ⁊ oẽ qđ
ẽ ẽ ens ſic oẽ qđ legit ẽ legens. et oẽ qđ amat
ẽ amans. ⁊ oẽ qđ ẽ ens ẽ aliq̃d ⁊ nõ ẽ priuatio
pura. ergo pccm̃ ſiue malũ ſiue accipiat̃ ꝯcre-
te ſiue abſtracte nõ ẽ oĩo nihil. ¶ Jtẽ nihil qđ
ẽ pura priuatio intẽditur ⁊ remittitur. ſꝫ malũ
⁊ peccatũ ⁊ intẽditur ⁊ remittitur. qꝛ unũ pec
catũ ẽ maiꝰ alio ⁊ una malicia ẽ maior altera.
ergo peccatũ ſiue malicia nõ ẽ priuatio pura.
¶ Jtẽ eẽ ordinatũ ꝑ̃ſupponit eẽ. ſꝫ malũ cul-
pe ħ ꝙ malũ ordinatur ad malũ pene. ſi ergo
ħ ꝙ malũ ẽ ordinatũ in pena. uidetur ꝙ ħ ꝙ
malũ hẽat aliqđ eẽ ¶ Jtẽ aut peccatũ ẽ aliq̃d
ħ ꝙ peccatũ. aut nihil. ſi aliq̃d hẽo ꝑpoſitũ. ſi
nihil ⁊ deꝰ punit hoĩeꝫ ꝑ pccõ. ergo deꝰ punit
hoĩeꝫ ꝑ nihilo. ſꝫ q̃ punit hoĩeꝫ ꝑ nihilo iniu
ſte punit. ergo ſi deus punit hoĩeꝫ ꝑ culpa. ui

detur ꝙ in puniendo iniuſte faciat. ¶ Rñ. dõ
ꝙ malũ ſiue pecatũ duplr̃ põt accipi. Uno mõ
abſtractiue. alio mõ ꝯcretiue. ħ aũt ꝙ malum
dr̃ ꝯcretiue ſic ꝯcernit illud quod deformat ul̃
aliq̃ꝫ actionẽ uel aliq̃ꝫ ſubãꝫ. ⁊ ſic dr̃ malũ res
mala utpote actio mala ul̃ anima mala. ⁊ hoc
mõ malũ aliq̃d ẽ. ⁊ hꝫ eſſe nature. ſi aũt aliq̃ñ
dicatur ipa res mala ſiue pccõr nihil eẽ hoc di
citur q̃ꝫtũ ad bñ eẽ quod quidẽ eſt eẽ ordina
tũ. Uñ cũ dicunt̃ hoĩes nihil fieri cũ peccãt hoc
nõ dr̃ qꝛ oĩ eẽ priuẽtur ſꝫ qꝛ priuãtur eẽ ordi
nato quod q̃dẽ ẽ eẽ ꝯpletũ. ⁊ de hoc dicit Bo.
ꝙ eẽ ẽ quod ordinẽ retinet ſeruatqꝫ naturã.
Cõtigit itex loq̃ de malo ſiue de pccõ abſtra
ctiue. et hoc mõ malũ ſiue pccm̃ in recto ſiue
p̃dicatõe formali nõ ẽ aliq̃d ſꝫ nihil. qꝛ nõ eſt
ens nec bonũ ſꝫ priuatio boni. q̃uis aũt mali
cia uel peccatũ nihil ſit in recto. in obliquo tñ̃
alicꝰ eſt ⁊ alicꝰ ut oppoſiti ⁊ alicꝰ ut ſubiecti.
Alicꝰ ut oppoſiti utpote boni. malũ. n. ẽ pri-
uatio boni. ⁊ qꝛ ſic ẽ priuatio boni ut tñ̃ nõ ſit
oĩmoda ãnihilatio ſic priuat bonũ grẽ ꝙ reli
q̃t bonũ nature. ſic priuat actum ut relinquat
aptitudinẽ. ⁊ ſic priuat bonũ q̃ꝫtũ ad effectum
ut tñ̃ in ſubiecto relinquat debitũ. ⁊ iõ maluꝫ
abſtractiue ſumptũ formalr̃ loquẽdo priuatio
ẽ. ⁊ iõ nihil ẽ. eſt etiã alicꝰ entis uel ſubiecti. qꝛ
ẽ in aliquo ente. nõ. n. ẽ oĩmoda priuatio ſiue
ãnihilatio. ⁊ qꝛ ħ hãc uiã auctoritates ⁊ rões
ad primã ꝑtẽ inducte oñdunt malũ ſiue pccm̃
nihil eẽ. ideo ꝯcedende ſunt. ¶ Ad illud uero
quod primo obr̃ in ꝯ̃riũ ꝙ peccatũ ẽ dictuꝫ ⁊
factũ ⁊c. dicẽdũ ꝙ ibi accipitur peccatum ſiue
malũ ꝯcretiue ꝑut ꝯcernit actõeꝫ ſubſtratã. ⁊
⁊ hoc mõ aliq̃d ẽ. nec hoc repugnat ſꝫ ꝯſonat
eis q̃ dicta ſũt. ¶ Ad illud quod obr̃ ꝙ uirtꝰ
⁊ uitiũ ſunt ꝯ̃ria. dicendũ ꝙ uitiũ ꝯ̃riatur uir-
tuti utpote luxuria caſtitati. nõ tãtũ dicit pri-
uatõeꝫ ſꝫ etiã dicit aliquẽ habitũ ſubſtractum
quo q̃s redditur facilis ad ꝑpetrandũ illud pec
cati genꝰ. et hoc mõ accipiẽdo uitiũ. uitiũ non
oĩo nihil ẽ. Alio mõ accipiẽdo uitiũ ꝑut ẽ pri
uatio boni tantũ ſic nõ ꝯ̃riatur uirtuti ħ rẽimo
opponitur ſicut priuatio ⁊ habitꝰ. ſi aũt dicat̃
alicui hoc mõ ꝯ̃riari uitiũ uirtuti accipitur lar-
go mõ ꝯ̃riũ ꝑ qualꝫ oppõne ⁊ repugnãtia. ul̃
hoc dr̃ ꝙ ⁊ ſi ħ ueritatẽ uitiũ opponatur uir-
tuti ut priuatio. hñt tñ̃ quodãmõ uirtꝰ ⁊ uitiuꝫ
legẽ ꝯ̃rioꝝ in hoc ꝙ mutuo ſe expellunt. ⁊ ab

ꝟno ſit regreſſus ad alterum in qua ꝯditione
oppoſita ut priuatio ⁊ habit⁹ ab his q̄ oppo-
nuntur ſicut ꝯ̄ria diſtinguuntur. et ꝑ tanto dic̄
aug. in ench. ꝙ in hoc fallit regula dialecticoꝝ
uocãs bonum ⁊ malum ꝯ̄ria. ⁊ hoc ex cã p̄dcã
nihilomin⁹ tñ dicẽduꝫ ẽ ꝙ maluꝫ ẽ ĩ eodẽ gñe
cum bono. ſꝫ hoc nõ ꝓprie ⁊ ꝭ rectã ordinatõꝫ
ſꝫ hoc ẽ ꝑ q̄ſdã reductõꝫ. ⁊ ex hoc nõ ſeq̄tur
ꝙ malum ſit aliq̄d. nã priuatões ad ideꝫ ge-
nus cuꝫ ſuis habitib⁹ reducuntur. ⁊ tñ formalr̄
loquẽdo ip̄e nihil ſunt. ¶ Ad illud quod obr̄
ꝙ malum ẽ ĩ alio. ergo ẽ. dicẽduꝫ ꝙ ñ ſeq̄tur
nã ſicut dicit philoſoph⁹ q̄dã ſunt entia ⁊ q̄dã
ſũt entiũ. ⁊ q̄uis priuatões poſſint dici entiũ
nõ tñ dicuntur entia. cũ aũt dico maliciã eẽ in
aliquo dico eã eẽ entis. ſꝫ cũ dico maliciã eẽ
ens attribuo ei entitatẽ in ſe. ⁊ primũ eẽ ẽ eẽ
ꝭ q̄d. ſecundũ ẽ eẽ ſimplr̄. ⁊ iõ ẽ ibi ſophiſma
ꝭ q̄d ⁊ ſimplr̄. Si aũt q̄ratur de hac. malicia ẽ
vtrũ ſit ꝯcedẽda uel nõ. dĩ ꝙ ſicut uult phũs
duplr̄ põt p̄dicari. aliq̃ñ accipitur ut ꝯpoſitio
media iter duo extrema. et ſic dr̄ tertium ad
iacẽs ut cũ dr̄ hõ ẽ alb⁹. aliq̃ñ ṽo ſic p̄dicatur
ut res ip̄tata ꝑ ip̄ꝫ ſit attributa ſiue alteꝝ ex-
tremoꝝ. Qñ ergo ſic dr̄. malicia ẽ. ſi hoc uer
bũ ẽ accipiatur ut p̄dicatũ ſicut accipiũtur alia
ṽba ut legit ⁊ hĩ⁹. tunc locutio ẽ falſa. ẽ. n. ſen
ſus malicia ẽ. i. malicia ẽ ens. i. eẽntia aliqua.
hoc. n. ṽbũ ẽ ſignificat eẽntiã ⁊ ſubãꝫ vniuſ-
cuiuſq̄ꝫ. Alio mõ põt intelligi p̄dicari uel acci
pi ĩ hĩ⁹ locutõe ſicut culpa. ⁊ ẽ oro quodãmõ
defectiua. ⁊ tũc ẽ ſenſus. malicia eſt. i. malicia
alicui ineſt. ita ꝙ ip̄a malicia poti⁹ intellr̄ ut al
teri⁹ inherẽs q̄ꝫ alteri ſubſtãs ſicut cũ dr̄ malũ
⁊ intellr̄ aliq̄d eẽ malũ. ⁊ hoc mõ accipiẽdo nõ
valꝫ. malicia ẽ. i. malicia ẽ ens. ¶ Ad illud qđ
obr̄ ꝙ pura priuatio nõ intenditur nec remit
titur. dĩ ꝙ ſi dicatur pura priuatio hoc ẽ pri
uatio nihil potẽs nec in recto nec in obliquo.
hoc mõ ueꝝ ẽ dicere ꝙ nõ recipit magis ⁊ mi
n⁹. ſicut chimera nihil ẽ ⁊ hircoceruus nihil ẽ
nec ẽ unũ magis unũ q̄ꝫ reliquũ. Alio mõ dr̄
pura priuatio q̄ꝛ nihil ponit in recto ponit tñ ĩ
obliquo. ⁊ hoc mõ malicia poſſꝫ dici pura pri
uatio. ſꝫ de hac nõ ẽ ueꝝ ꝙ nõ recipiat magis
⁊ min⁹. põt. n. magis ⁊ min⁹ recip̄e rõe ei⁹ en-
tis qđ reſpicit q̄ſi ĩ obliquo. vñ dr̄ maior pri
uatio ĩ q̄ ẽ maioris boni corruptio. ⁊ ĩ q̄ min⁹
de bono relinq̄t. minor ṽo ĩ q̄ min⁹ de bono
corrũpitur ⁊ plus relinq̄t. Et ſic pꝫ ꝙ ex hoc
nõ ſeq̄tur ꝙ peccm̃ abſtractiue loq̄ẽdo ſic ali
q̄ potẽtia. ¶ Ad illud qđ obr̄ ꝙ eẽ ordinatuꝫ
p̄ſupponit eẽ. dĩ ꝙ ueꝝ ẽ ꝙ in his q̄ ꝑ ſe or
dinãtur ordinatũ preſupponit eẽ. in his aũt q̄
ordinãtur ꝑ accñs nõ p̄ſupponit eẽ ĩ ſe ſꝫ rõe
ali⁹ ĩ quo uel ꝑ qđ ordinãtur. ⁊ hoc mõ dr̄ ma
lũ ordinari. nõ q̄ꝛ ſit ĩ ſe ordinatũ cũ ſit priua
tio modi ſpẽi ⁊ ordĩs. ſꝫ q̄ꝛ ordinabilitatẽ hꝫ ĩ
pena rõe ip̄i⁹ punibilis. hoc aũt meli⁹ detmia-
tũ ẽ in li. iiij. di. xlvj. ¶ Ad illud qđ obr̄ ꝙ ſi
peccm̃ nihil eſt q̄ꝛ de⁹ p̃unit hoĩeꝫ ꝓ nihilo. dĩ
ꝙ ſicut p̄tactũ ẽ ⁊ ſi peccm̃ nihil ſit in recto. ni-
hilomin⁹ tñ ĩ obliquo ẽ alic⁹ entis ut oppoſiti
⁊ alic⁹ vt ſubiecti ꝯ̄ qđ relinq̄t debitũ reſpcũ
boni priuati. dico ergo ꝙ peccm̃ ẽ meritũ pe-
ne nõ ſolũ rõne priuationis ſꝫ relicti debiti et
boni priuati. vñ nõ eſt hõ dign⁹ puniri ſolũ ꝙ
bono caret ſꝫ q̄ꝛ caret ⁊ dꝫ hr̄e. ⁊ lꝫ carẽtia illa
nihil ſit. debitũ tñ hñdi aliq̄d ẽ. ⁊ iõ ex hoc ñ
ſeq̄tur ꝙ de⁹ puniat hoĩeꝫ ꝑ nihilo. q̄uis pec-
catũ nihil ſit. hoc aũt aptũ eſt ſiq̄s ꝯſideret in
ſenſibili exẽplo. ſ. cũ rex ĩcarcerat ſuũ q̄ꝛ non
reddit retributũ. ut cũ aliq̄s creditor ĩcarcerat
aliquẽ. q̄ꝛ nõ ſoluit ſibi pecuniã mutuatã. pri
uatio. n. nõ ꝑ ſe ſꝫ cũ debito eſt cauſa.

In pte iſta ſunt dubitatões circa lit.
Et primo q̄ritur de hoc qđ dicit ꝙ
mala uolũtas angeli uel hoĩs cã eſt
maloꝝ ſubſequentiũ. Sꝫ ꝯ̄. Aug. in li. lxxxiij.
q. dicit. ꝙ nullo alio actore põt hõ fieri detior
ergo mala uolũtas angeli uel hoĩs nõ põt ma
las uoluntates in alijs cãre. ¶ Itẽ ſi oẽ malũ
dꝫ ĩputari ei q̄ eſt cã prima. ⁊ mala uoluntas
angeli uel hoĩs ẽ cã oĩuꝫ maloꝝ. ergo oĩa ma
la ſunt eis ĩputanda. ¶ Rꝫ. dĩ ꝙ eſt cã ṽe effi
ciens ⁊ ꝑducens. ⁊ eſt cã quodãmõ diſponens
⁊ inducens. cũ ergo dr̄ ꝙ mala uoluntas ange
li uel hoĩs ẽ cã malaꝝ uoluntatũ ſubſeq̄ntium
dr̄ ꝑ q̄ſdã diſpõnẽ ⁊ inductõeꝫ. diabolus. n. in
ducit ⁊ diſponit ſuggerendo. hõ ṽo corrũpẽ-
do naturã ⁊ malũ exẽplũ p̄bendo. cũ aũt dicit
aug. ꝙ nullo alio actore fit hõ deterior hoc in
telligit tanq̄ꝫ actore principali. Poſſet tñ dici
ꝙ lr̄a illa intellr̄ de malis ſubſeq̄ntib⁹ primã
malã uoluntatẽ hoĩs ⁊ angeli. nõ reſpectu di-
uerſaꝝ ꝑſonarum ſꝫ reſpcũ eiuſdẽ ĩ qđ prima
mala uoluntas ei⁹ ẽ cã oĩuꝫ maloꝝ q̄ ip̄e facit.
¶ Itẽ q̄ritur de hoc qđ dr̄ ĩ eodẽ. c. Volũtas

hoīs cā ē tā pccōꝝ q̄ȝ penaꝝ. q̄ꝛ pena ē passio
inuoluntaria. ſȝ qđ cātur a uoluntate eſt uolū
tariū. ergo pena nō cātur a uoluntate. ¶ Jteȝ
ſi cātur a uolūtate aut a bona. aut a mala. A
bona non. hoc ꝯſtat. q̄ꝛ nemo punitur ꝑ bona
uoluntate. A mala nō. q̄ꝛ mala uolūtas ñ ē cā
iniuſti iq̄ȝtū hr̄°. ſȝ oīs pena iuſta ē. ergo nulla
pena cāta ē a uoluntate. ¶ R̄ꝝ. dō q̄ uoluntas
duplr̄ dr̄ eē cā alic°. vel p modū merentis. vł
p modū efficiētis. Cū ergo dr̄ uoluntas eē cā
pene. hoc nō dr̄ p modū efficientis ſȝ p modū
merentis. voluntas. n. cāndo culpā efficiendo
ſiue deficiendo meretur penā. ⁊ ita dr̄ eſſe cā
penaꝝ ⁊ pccōꝝ ſȝ alr̄ ⁊ alr̄. Et p hoc pȝ ſolo
obiectoꝝ. ¶ Jtē q̄ritur de hoc qđ dicit. Bonū
oīo carens malo integrū bonū eſt. Hoc. n. vi
detur falſū. q̄ꝛ integrū bonū eſt illud cui nihil
deeſt de bono. ⁊ hoc ē bonū integrū quo ē oē
bonū. ergo ſolū illud ē itegrū bonū qđ ē ſūmū
bonuȝ. ſȝ multa creata ſunt carentia oī malo
ut bti angeli ⁊ aīe btē. ergo ſi hoc ueꝝ ē ct qđ
dicit multa eēnt ſūme bona. ꝑpter hoc eſt qō
vtꝝ aliqđ creatū mereatur dici bonū integꝝ.
¶ R̄ꝝ. dō q̄ ſicut pfcūȝ dr̄ multiplr̄. ⁊ q̄ȝtū ad
pfcōeȝ ſufficiētie. ⁊ q̄ȝtū ad pfcōeȝ ſupabūdan
tie. ſic etiā ⁊ integrū bonū pōt dici multiplr̄. ⁊
q̄ȝtū ad integritatē ſufficientie. ⁊ ſic dr̄ integꝝ
bonū qđ caret oī malo culpe ⁊ pene. ⁊ q̄ȝtum
ad integritatē ſupabūdātie. ⁊ ſic dr̄ itegꝝ bo
nū ī quo ē oē bonū. ⁊ primo mō itegrū bonū
nō dr̄ eē bonū ſūmū ſȝ bonū puꝝ q̄ꝛ nihil hēt
de malo admixtū. ſc̄o uero mō dr̄ eē bonū ſū
mū ⁊ eſt ī ſolo deo p eēntiā. in creatura aūt p
pticipatōeȝ q̄ btā dicitur ī hoc q̄ ꝑticipat ſū
mū ex c°pticipatōe hr̄e dr̄ oē bonū. ¶ Etſi tu
obijcias q̄ bonū dicitur p īmixtionē cū ꝯrio.
⁊ ita bonū qđ oīo ē ipmixtū malo ē ſūmū bo
nū. dō q̄ illud ueꝝ ē in his ꝯrijs quoꝝ utrūq̄ȝ
ē natura aliq̄. ī his aūt quoꝝ unū eſt natura. al
teꝝ priuatio ſicut ē in bono ⁊ malo. luce ⁊ te
nebra nō hȝ ueritatē. vn̄ ſicut nō dicit̄ magis
luioſū q̄ꝛ min° hēat ꝯ tenebra. ſic nō dr̄ magis
bonū q̄ꝛ min° hēat ꝯ malo. ſȝ quēadmodū una
ſtella dr̄ maior altera q̄ꝛ magis accedit ad pfe
ctōeȝ lucis. ſic magis bonū qđ magis accedit
ad pfcōeȝ bonitatis. nihilomin° tn̄ carēs oī ma
lo nō pōt dici niſi ſol° de° ut ſiat uis in hoc q̄
dico oīo ut careat oī malo ſ̄ actū ⁊ potētiā ⁊ ſ̄
aptitudinē ſiue ſ̄ primas nature poſſibilitatē.

¶ Jtē q̄rit̄ de uerbo aug. qđ dicit in expōne illi°
uerbi. ue his q̄ dicunt malū bonū ⁊c. Jd qđ di
ctū eſt in ꝑphetia itelligēdū ē de ipīs reb° q̄b°
hoīes mali ſunt. nō de hoīb°. Hoc. n. uidetur
falſū. q̄ꝛ ſicut peccat ille q̄ dicit adulteriū eſſe
bonū uel homicidiū. ita peccat q̄ dicit ipīū eē
iuſtuȝ. vn̄ ⁊ male dr̄ ille q̄ iuſtificat ipīū p mu
nerib°. ergo nō tātū de reb° ſȝ de hoīb° hȝ in
telligi. ¶ R̄ꝝ. dō q̄ cū dico hoīeȝ malū ⁊ dico
hoīeȝ ⁊ dico maliciā. pōt ergo attribui bōitas
ei aut bonitas nature ſm̄ q̄ hō. aut bonitas
moris rōe malicie. ⁊ primo q̄dē mō attribue
re ei ueritatē ueritatis ē nō deteſtatōis ꝑphe
tice. ſc̄o mō meretur maledcōeȝ. ⁊ hoc ē nō q̄ꝛ
laudat hoīeȝ ſ̄ q̄ hō ſȝ q̄ꝛ laudat eū ſ̄ q̄ mal°
⁊ hoc nō ē aliud q̄ȝ laudare maliciā. cū. n. dicit
aug. q̄ nō intellr̄ de hoīb° ſȝ de reb°. non ne
gat q̄n peccatū ſit ꝯmēdādo malū hoīeȝ. ſed
hoc uult dicere q̄ nō eſt peccatū ſi ꝯmēdatur
natura ſed peccatuȝ ē ſi ꝯmendetur malicia.

¶ Diſtinctio. xxxv.

Poſt hoc uidēdū eſt q̄d ſit peccā
tuȝ ⁊c. ¶ Supra egit magr̄ de pcti
cālitate ⁊ origine. hic agit de pec
cati q̄dditate ⁊ diffinitōe. Diuidi
tur aūt ps iſta ī tres ptes. Jn q̄ꝝ prima inq̄rit
magiſter q̄d ſit peccatuȝ. vtꝝ. ſ. ſit act° uel pri
uatio pura. Jn ſc̄a dato q̄ aliquo mō ſit act° ⁊
aliquo mō ſit priuatio inq̄rit utꝝ peccatuȝ ſit
peccati pena. infra. di. xxxvj. Sciēduȝ tn̄ q̄dā
ſic eē pccā. Jn t̄tio uero inq̄rit utꝝ a t̄mio ſub
tracta ſit a dō tāq̄ȝ a cā. iſra. di. xxxvij. Sūt
tn̄ ⁊ alij ⁊c. Prima ps q̄ ꝯtinet pn̄tē di. diuidit̄
in tres ptes. Jn prima ponit magiſter peccati
notificatōes. Jn ſc̄a uero ex ipīs notificatiōīb°
inq̄rendo elicit q̄d ſit peccatū ſ̄ reȝ. Jn tertia
uero diſſoluit rōes ſiue oppōnes q̄ ꝯrie uidēt̄
ueritati ꝑdet̄minate. Primū facit ibi. P° hoc ui
dēdū q̄d ſit peccatuȝ ⁊c. ſecūdū ibi. Q̄ nō ꝯ di
uerſitatis h° uerboꝝ ⁊c. Tertiū ibi. Quib° op
ponit̄ ſi oīa q̄ ſunt ⁊c. Prima ps diuidi poſſet
ī ptes tres ſ̄ tres notificatōes peccati. ſȝ rōne
ſue breuitatis remanet īdiuiſa. Secunda uero
ps pricipalis diuidit̄ ī ptes tres. Jn prima pte
diuerſoꝝ opīones narrat. Jn ſc̄a uero ueritateȝ
apit. ⁊ ibi x̄ quorūdā opīonē explanat. ibi Sa
ne dici pōt ⁊ libere ⁊c. Jn tertia uero auctori
tatib° ſcōꝝ ꝯfirmat. ibi q̄ aūt uoluntas oīo et
actio ⁊c. Silr̄ tertia ps pricipalis tres hȝ ptes